

Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

Kasutusjuhend

Tallinn 2022

Tervisestatistika ja terviseuringute andmebaas

<https://statistika.tai.ee>

Tervisestatistika ja terviseuringute andmebaas on Eesti suurim tervisega seotud avalik statistika kogu, mida haldab Tervise Arengu Instituut. Andmebaas on nii eesti- kui ka ingliskeelne. Andmetabeleid saab internetikeskkonnas vaadata ja mitmes formaadis alla laadida.

Andmebaasi täiendatakse pidevalt uute andmetega. Andmetabelite uuendamised ja uute andmete lisamise kuupäevad on toodud avaldamiskalendris.

Andmebaasi kasutamine on tasuta.

Andmebaasi ülesehitus

Tervisestatistika ja terviseuringute andmebaas on jaotatud valdkonniti järgmiselt:

- rahvastikunäitajad
- haigestumus
- tervishoiuteenuste kasutamine ja ravi põhjused
- tervishoiu ressursid ja nende kasutamine
- tervisekäitumine ja tervis
- ravimite kasutamine
- tervise- ja heaoluprofiilide alusandmed
- tervise infosüsteemi andmeid sisaldav statistika

Andmete otsimine

Soovitud andmete otsimiseks on kaks võimalust:

- 1) Liikudes mööda valdkondade puu struktuuri on võimalik soovitud andmeid otsida.
- 2) Teksti või koodi otsing. Sisestage otsinguaknasse märksõna või tabeli kood. Et otsing leiaks märksõnu erinevates käänetes on soovitatav otsisõnale käändelõpu asemel lisada tärn: * (nt *alko**, mis leiab tulemuseks tabeleid, kus on kasutatud mõisteid *alkohol*, *alkoholi*, *alkoholist*, *alkohoolsed*, *alkoholiannus* jm).

Sõnaotsinguga otsitakse vasteid andmebaasi tabelite valitud väljadelt – pealkirjast, muutujate väärtuste nimetuste ja koodide hulgast ning sisestatud sünonüümide hulgast.

Otsing on keeletundlik (v.a sünonüümide väli), seega kui otsing teha andmebaasi ingliskeelses osas, siis sõnu otsitakse tabeli pealkirja ja muutujate väärtuste nimetuste väljadelt, mis on inglise keeles. Nt otsisõna *unehäired* ei anna ühtegi vastet ingliskeelses osas, kuid eestikeelses osas annab andmebaas vasteks kaks tabelit.

Võib kasutada nii AND, OR ja NOT operaatorit. **Vaikimisi on andmebaasis seadistatud Boole'i operaator OR**, mis võimaldab mitme sõna puhul neid kõiki eraldi otsida. Seega sõnade vahel olevat tühikut võetakse automaatselt kui OR operaatorit. Nt *suitsetamine raseduse ajal* – andmebaas annab vasteks 111 tabelit, kus on kõiki neid sõnu sellel kujul kasutatud või vähemalt ühte nendest. Kuid ka AND operaatorit on kasutajal võimalik otsingusse ise sisestada. Antud näite puhul oleks see järgmine: *suitsetamine AND raseduse AND ajal*, mis annab vasteks ühe tabeli.

Andmebaasi otsing otsib otsisõna täpselt sellisel kujul nagu see on otsingusse sisestatud. Nt *vitamiinid* – andmebaas annab vasteks ühe tabeli, kus esineb sõna

„vitamiinid“. Sellisel juhul, et otsingut laiendada, on soovitatav otsingul kasutada sõna esimest osa, mis esineb kõikides käänetes või liitsõna alguses ja lisada sellele järgi metamärk * (tärn). Sisestades otsingusse *vitamiin** – andmebaas annab vasteks 13 tabelit, kus esinevad sõnad D-vitamiini, vitamiin, vitamiinid, vitamiinide, vitamiiniga, vitamiinidega.

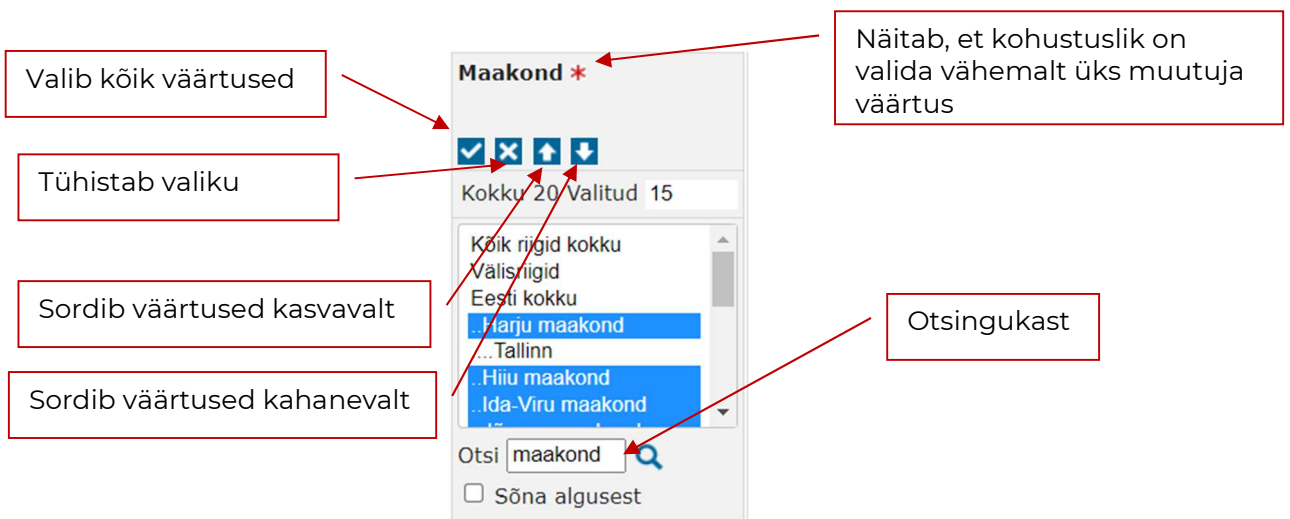
Logole klõpsates saab andmebaasi esilehele tagasi liikuda. Keelt (eesti, inglise) saab vahetada ülalt paremalt.

Iga andmetabeli pealkirja alguses on unikaalne kood, mida saab kasutada otsingus, ja järgneb tabeli uuendamise kuupäev.

1. **KAV01: Kahjude vähendamise teenuse osutamine nõustamiskeskustes, väljatööl, apteekides ja mobiilsetes bussides kokku**
Muudetud: 27.10.2022
 - **Näitaja:** Kahjude vähendamise teenuste arv kokku (keskus, väljatöö, apteek ja mobiilne), Kahjude vähendamise teenuse külastuskorrad, ..süstlavahetuse külastuskorrad, Uued kliendid, ..., Nõustamised apteegis*** (19)
 - **Kvartal:** I kvartal 2018, II kvartal 2018, III kvartal 2018, IV kvartal 2018, ..., III kvartal 2022 (19)
2. **KAV02: Kahjude vähendamise keskuste teenused, sh süstlavahetus piirkonna järgi**
Muudetud: 27.10.2022
 - **Kvartal:** I kvartal 2018, II kvartal 2018, III kvartal 2018, IV kvartal 2018, ..., III kvartal 2022 (19)
 - **Näitaja:** Kahjude vähendamise keskuste arv, Kahjude vähendamise väljatöö piirkondade arv, Kahjude vähendamise teenuse külastuskorrad, ..süstlavahetuse külastuskorrad, ..., Õe/arsti/terviseõustaja kontaktnõustamised* (19)
 - **Piirkond:** Eesti kokku, Harju maakond, Tallinn, Ida-Viru maakond, Muu Eesti*** (5)

Andmetabeli moodustamine

Kui leidsite soovitud andmetabeli ja klõpsate selle pealkirjal, avaneb muutujate väärtuste valimise vaade. Väljundtabeli moodustamiseks tuleb soovitud muutujate väärtused valida. Sümboliga * tähistatud muutujatest tuleb valida vähemalt üks väärtus. Juhul, kui sümbol * puudub, siis moodustatakse tabel vaikimisi antud muutuja kokku väärtusega.

Järgneval pildil on toodud muutujate väärtuste valimise vaade – klõpsatud väärtused on tähistatud tume halli taustaga.

Andmebaas >> Tervishoiuteenuste kasutamine ja ravi põhjused >> Ambulatoorsed vastuvõetud ja koduvisiidid >> AV10: Arsti ambulatoorsed vastuvõetud ja koduvisiidid vanuserühma, ameti ja maakonna järgi

1 Vali tabel 2 Vali muutujad 3 Näita tabelit

AV10: Arsti ambulatoorsed vastuvõetud ja koduvisiidid vanuserühma, ameti ja maakonna järgi

Üldinfo Märkused Mõisted ja metoodika

Märgi soovitud muutujad ja vali, kas tahad tabelit näha ekraanil või see failina alla laadida. [Abiinfo](#)
Sümboliga * tähistatud muutujatest tuleb valida vähemalt üks väärtus

Aasta *	Näitaja *	Amet *	Vanuserühm	Maakond *
☒ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kokku 15 Valitud 1	☒ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kokku 2 Valitud 2	☒ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kokku 40 Valitud 1	☒ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kokku 3 Valitud 2	☒ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kokku 19 Valitud 15
2018 2017 2016 2015	Vastuvõetud Koduvisiidid	..Pulmonoloog ..Reumatoloog ..Sisehaiguste arst ..Perearst ..Erialsase spetsialiseer ..Anestesioloog ..Lastekirurg	Vanuserühmad kokku 0-14 15 ja vanemad	Eesti Harju maakond ..Tallinn ..Hiiu maakond ..Ida-Viru maakond ..Jõgeva maakond ..Järva maakond
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
☐ Sõna algusest				

Arv on 800 000)
00 rea ja 80 tulba

Jätka

1. Andmete valimine

- 1) Kasutades kerimisriba ja märkides hiirega ära soovitud väärtused.
 - Mitme järjestikuse väärtuse valimine: märkige ära esimene väärtus, hoidke all *Shift*-nuppu ja märkige ära viimane soovitud väärtus.
 - Mitme väärtuse valimine, mis ei ole järjestikku: hoidke all *Ctrl*-nuppu ja märkige hiirega ära soovitud väärtused.
- 2) Kasutades iga muutuja all olevat otsinguvälja kirjutades sellele kas kogu otsitav sõna või osa sellest ning vajutage nuppu . Otsingule vastavad väärtused märgitakse valituks. Lisavalikuga „Sõna algusest“ saab määrata, et otsisõna peab asetsema mõne konkreetse sõna alguses.

Nuppude tähendus:

- kohustuslik on valida vähemalt üks muutuja väärtus
- valib kõik lahtri väärtused
- tühistab kõik valitud väärtused
- sordib väärtused kasvavalt
- sordib väärtused kahanevalt
- käivitab väärtuste seast sõnaotsingu

2. Andmete esitamine

1) Andmete vaatamine ekraanil

- Pärast andmete valimist vajutage nuppu

2) Andmete allalaadimine

- Valige rippmenüüst sobiv failiformaat ja vajutage

Kui soovite andmete töötlemist jätkata Excelis, valige formaadiks Exceli fail (xlsx).

Kui soovite importida andmeid mõnda teise programmi, valige formaadiks xml, csv või json fail.

Px-fail on andmebaasi enda failiformaat (.px), mida saab edasi töödelda näiteks tasuta programmidega PX-Win või PX-Edit (lisainfo Soome Statistikaameti veebilehel:

https://www.stat.fi/tup/tilastotietokannat/px-tuoteperhe_en.html).

Andmeid on võimalik alla laadida ka pärast tabeli ekraanil kuvamist.

Info andmete kohta

[Üldinfo](#)

[Märkused](#)

[Mõisted ja metoodika](#)

Metaandmeid on võimalik vaadata muutujate väärtuste valimise vaates (asuvad pärast tabeli pealkirja) või moodustatud andmetabeli juures (asuvad pärast tabelit).

Üldinfo:

- mõõtühik
- uuendamise kuupäev
- allikas
- tabeli kood

Märkused:

- andmetega seonduvad märkused

Mõisted ja metoodika:

- teemaga seotud terminid ja definitsioonid
- metoodika ja kasutatud klassifikaatorite ja loendite kirjeldus
- teemaga seotud väljaannete loetelu
- viited teemaga seotud andmeallikatele
- kontaktisiku andmed, kelle poole võib pöörduda lisainfo saamiseks või andmepäringu tegemiseks

Moodustatud andmetabel

1 Vali tabel 2 Vali muutujad 3 Näita tabelit

Muuda ja arvuta Salvesta tabel Tabel

+ Tabeli seaded

+ Salvesta päring

SR91: Imikute rinnapiimaga toitmine toitmise kestuse ja maakonna järgi

			Harju maakond	Hiiu maakond	Ida-Viru maakond	Jõgeva maakond	Järva maakond	Lääne maakond	Lääne-Viru maakond	Põlva maakond	Pärnu maakond	Rapla maakond	Saare maakond	Tartu maakond	Valga maakond	Viljandi maakond	Võru maakond
2020	Osatahtsus, %	..Täielikul rinnapiimatoidul lapsed 3 kuu vanuselt	64,10	72,55	55,63	55,22	59,09	59,76	66,50	65,35	56,71	56,40	67,35	61,13	56,33	56,17	64,03
2021	Osatahtsus, %	..Täielikul rinnapiimatoidul lapsed 3 kuu vanuselt	61,46	79,59	57,30	56,63	41,73	57,69	64,87	66,33	62,45	55,42	67,15	62,58	50,00	55,45	56,93

Märkused

Mõisted ja metoodika

Imiku täielik rinnapiimaga toitmine - laps saab ainult rinnapiima, lisaks võib saada vitamiine, ravimeid, kuid mitte teed, vett, mahla, piimasegu või midagi muud, mis asendaks toidukorda. Vajadusel võib laps süüa lüpsitud rinnapiima kas lusikalt, topsist või lutipudelist.
Imiku osaline rinnapiimaga toitmine - lisaks rinnapiimale saab laps kas piimasegu või muud toitu (puder, köögiviljapüree jne).

Maakond - perearstiasutuse asukoht

3.05.2021 muudetud tabeli ülesehitust.

Üldinfo

Viimati uuendatud
1.08.2022

Ühik
Väärtus

Allikas
Tervise Arengu Instituut

Tabeli kood
SR91

[Tee see tabel oma rakenduses kättesaadavaks](#)

Nuppude tähendus:

Muuda ja arvuta

tabeli muutujate pööramine käsitsi, päri- või vastupäeva

protsentjaotuse arvutamine

soovitud tunnuste summeerimine ja summeeritud väärtustega rea/veeru lisamine

Salvesta tabel

px-faili salvestamine

csv-faili salvestamine

Exceli tabeli (.xlsx) salvestamine

JSON-stat faili salvestamine

Tabel

tunnuste sortimine tähestiku või andmeväärtuste suuruse järgi

püstitulpdiagramm valitud andmete alusel

rõhttulpdiagramm valitud andmete alusel

joondiagramm valitud andmete alusel

erinevate väärtuste kuvamine koos püstitulp- ja joondiagrammina

punktdiagramm valitud andmete alusel

Rohkem funktsioone ja andmete salvestamise ning kuvamise valikuvõimalusi on võimalik leida rippmenüüdest.

Salvesta päring

Päritud andmeid on võimalik salvestada hilisemaks kasutamiseks, et samad andmed veebilingi abil uuesti välja võtta.

Valiku tegemisel määrata, kas

- 1) ajaperioodil on fikseeritud algus ja lisanduvad uute perioodide andmed
- 2) ajaperioode on kindel arv kõige uuematest avaldatud andmetest
- 3) ajaperioodil on fikseeritud alati sama algus- ja lõpp-punkt

Vali ajaperiood
Mida soovite salvestatud päringuga teha, kui tabelitesse lisatakse uue ajaperioodi andmed?

Fikseeritud algusperiood, suurenev hulk ajaperioode
 Üks ja sama hulk ajaperioode, viimane periood uueneb
 Alati seesama valitud periood

Vali, kuidas päring salvestada

Tabel ekraanil

Vali vorming
Tabel ekraanil
PC-Axise fail
Exceli töövihik (xml)
Exceli töövihik (xml) koodide ja tekstiga
Tabulaatoritega eraldatud fail (csv)
Tabulaatoritega eraldatud fail ilma pealkirjata (csv)
Komadega eraldatud fail (csv)
Komadega eraldatud fail ilma pealkirjata (csv)
Tühikutega eraldatud fail (csv)
Tühikutega eraldatud fail ilma pealkirjata (csv)
Semikoolonitega eraldatud fail (csv)
Semikoolonitega eraldatud fail ilma pealkirjata (csv)
HTML-fail (htm)
Relatsiooniline fail (scb)
Exceli fail (xlsx)
Exceli fail (xlsx) koodi ja teksti tulpadega
JSON-stat fail (json)

Tühista Salvesta päring

mine haigla liigi järgi

		Haiglad kokku									
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Erakorraline vastuvõtt /	Erakorralisi patsiente kokku	453 426	465 256	472 978	495 962	507 542	506 690	504 469	499 306	520 224	518 840
	Hospitaliseeriti	111 578	104 882	107 497	102 033	98 346	95 955	95 506	93 443	93 612	91 760

st alates: EMO statsioonarsetel vooditel ravitud patsiendid on andmetesse sisse arvestatud, varasemalt arvestati need patsientide arvud vaid

Päringut saab salvestada erinevas formaadis (ekraanil, .px, .xml, .csv, .xlsx, .json, .jne). Vajutades nupule „Salvesta päring“ kuvatakse veebilingi aadress, mida on võimalik endale hilisemaks kasutamiseks kopeerida või jagada otse e-posti vahendusel.

Selle veebilingiga on võimalik teie väljavalitud andmed sobivaimas formaadis ühe nupuvajutusega hiljem uuesti andmebaasist kätte saada.

Andmete eksport API abil

Andmebaasi andmed on masinloetavad – API (*Application Programming Interface*) võimekus.

Üks võimalus API päringut koostada on läbi andmebaasi. Ekraanil kuvatud tabeli lehe all saab API lingi antud tabeli andmete jaoks.

[Tee see tabel oma rakenduses kättesaadavaks](#)

Selle kaudu kuvatakse info vastavast URL-ist ja json-päringust, et saada samad andmed API päringuga.

Peida info

Selle tabeliga ühendamiseks saada (POST) järgnev JSON päring allolevale URLile

URL:
<http://statistika.tai.ee/api/v1/et/Andmebaas/03Tervishoiuteenused/03Kiirabi/KE33.px>

JSON päring:

```
{
  "query": [
    {
      "code": "Lahkumisviis",
      "selection": {
        "filter": "item",
        "values": [
          "0",
          "1"
        ]
      }
    },
    {
      "code": "Haigla liik",
      "selection": {
        "filter": "item",
        "values": [
          "0"
        ]
      }
    }
  ]
}
```

Andmebaasi API kohta saab lisainfot Rootsi Statistikaameti veebilehel:

<https://www.scb.se/en/services/oppna-data/api-for-the-statistical-database/>

Kui soovite andmete töötlemist jätkata statistikaprogrammis R, siis PX-Web jaoks, millel andmebaas töötab, on koostatud selle kohta R-i valmis pakett.

Loe täpsemalt Andres Võrgu 30.10.2017 blogiartiklist „Kuidas TAist kergesti andmed Ri saada?“ (NB! kasutatud andmebaasi eelmist versiooni, seega URL lingid on aegunud):

<https://analyticsestonia.wordpress.com/2017/10/30/kuidas-taist-kergesti-andmed-r-i-saada/>.

Andmebaasis kasutatavad tähised ja nende tähendus

Tähis	Selgitus	Näide
.	Mõiste pole rakendatav	Raseduskatkestuste arv meestel. Eesnäärmevähk naistel.
..	Andmeid pole saadud või need on avaldamiseks ebakindlad. <u>Uuringute puhul</u> : küsitletuid on antud muutuja kaupa liialt vähe üldistuste tegemiseks. <u>Teksti sees</u> : tähendus „sealhulgas“.	Vastaval aastal pole näitaja kohta andmeid kogutud. Harju maakond ..Tallinn (<i>sealhulgas Tallinn</i>)
0	Nähtust ei esine või ümardamisel on saadud 0	
-	Ravimistatistikas: toimeainet ei kasutatud	

Andmete viitamine

Andmete kasutamisel palume viidata allikale! Soovitav on andmebaasis avaldatud andmetabelite puhul viidata kõigepealt andmete algallikale ning seejärel andmete avaldamise kanalile ja tuua välja kasutamise kuupäev. Kui viidatakse Tervise Arengu Instituudi koosseisu kuuluva registri või instituudi läbiviidava uuringu andmetele, tuleb viidata nii asutusele kui ka täpsemale allikale. Nt:

Täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuring, 2018 ja 2020, Tervise Arengu Instituut. Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas, tabel TKU20: Alkoholi tarvitamise sagedus viimase 12 kuu jooksul soo ja vanuserühma järgi; kasutatud 01.06.2021, https://statistika.tai.ee/pxweb/et/Andmebaas/Andmebaas_05Uuringud_02TKU_03Alkohol/TKU20.px/.